

Lesbrief Shirt uit Fahd!

Lesbrief van Het Zuidelijk Toneel

Geschikt voor boven-
bouw HAVO/VWO/
GYM – MBO Theater &
Artiest. Sluit aan bij de
vakken Filosofie,
Nederlands,
Maatschappijleer &
Burgerschap

Inleiding

Beste docent,

Binnenkort bezoek je met leerlingen de voorstelling *Shirt* uit *Fahd van Fahd Larhzaoui & Het Zuidelijk Toneel*.

Deze lesbrief geeft informatie om klassikaal te behandelen, bespreken en bekijken. Zodat het verhaal van de voorstelling, en de voorliggende thema's al kunnen gaan leven in de klas. Daarnaast bevat de lesbrief informatie over het theaterbezoek.

Deze lesbrief geeft verder inzicht in hoe de voorstelling tot stand is gekomen en werpt een blik op de achtergronden die hiermee samen hangen.

Heb je vragen of opmerkingen n.a.v. deze lesbrief stuur ze dan naar: educatie@hzt.nl. Ik wens je een fijne voorstelling en een enerverende voorbereiding toe!

Irish Kensenhuis

Hoofd educatie Het Zuidelijk Toneel

OVER FAHD.

Fahd brak in 2014 door met zijn solo Schijn, over een man die een dubbelleven leidt. Schijn speelde voor bomvolle zalen in Nederland, Curaçao en Suriname. Waar Schijn een coming of age was, is Shirt uit Fahd! een facing the facts.

Als acteur speelt Fahd Larhzaoui bij tal van gezelschappen in binnen- en buitenland. Fahd was ook vijf jaar lang te zien als acteur en presentator bij het populaire kinderprogramma Huisje Boompje Beestje van de NTR.

Dit is de kast

Larhzaoui is zelf niet veel ouder dan acht als hij beseft dat hij anders is dan andere jongens. Bang om de liefde van zijn familie kwijt te raken, liegt hij liever over wie hij is en wat hij diep van binnen voelt. Hij doet wat hij moet doen volgens zijn cultuur: op zijn 21ste trouwt hij met een Marokkaanse vrouw. In het autobiografische stuk Schijn speelde hij hoe hij zijn kersverse echtgenote een rondleiding geeft in hun woning. 'Kijk lieverd, hier is de kast. Daar zit ik in.'

Elf jaar geleden durfde Larhzaoui voor het eerst over zijn homoseksuele gevoelens te praten. Hij vertelde het aan zijn moeder en vrouw, en al snel werden zijn vader, drie broers en twee zussen ook op de hoogte gebracht.

Met de buitenwereld werd er niet over gesproken. 'Dat hoort bij de cultuur: alles wordt binnenshuis opgelost,' zei Larhzaoui hierover in een interview met het Parool in 2014.

Eng

Daar kwam dus verandering in want hoewel Schijn kwam er , en hoe. 'Toen ik mijn familie tijdens een diner vertelde over het theaterstuk, was de reactie van mijn ouders: 'oh, dus iedereen gaat het nu te weten komen?' Zelf vond ik het ook wel eng, om eerlijk te zijn gierde de spanning me door de keel. Ik ging mijn persoonlijke verhaal aan een hoop mensen vertellen die ik niet ken.'

Titel: Schijn

Regie: Fahd Larhzaoui

Regie: Fahd Larhzaoui

Productie: ...

... ..

... ..

... ..

SCHIJN

aites

Fahd Larhzaoui

Jaren liep de acteur rond met het idee om iets met zijn ervaringen te doen, maar pas vier jaar geleden zette hij de stap. 'Waarom toen pas? Omdat je tijd nodig hebt en afstand moet kunnen nemen om een goed verhaal te vertellen. Vijftien jaar geleden was ik nog niet klaar om mijn leven te delen met een groot publiek, maar nu wel. Urenlang heeft hij met schrijver Don Duyns doorgebracht om de tekst voor het toneelstuk te maken en ik ben erg blij met het resultaat.'

'Probleem'

Schijn bevatte een paar heftige herinneringen. Larhzaoui sprak openlijk over zijn verwarring en ontkenning, en zijn poging om 'zijn probleem' op te lossen door te trouwen. 'Ik was bang mijn familie te verliezen. Het huwelijk was voor mij een antwoord: ik was er heilig van overtuigd dat als ik getrouwd zou zijn, mijn homoseksuele gevoelens weg zouden gaan. Als ik er nu op terugkijk, denk ik what was I thinking? Maar alles gebeurt met een reden.'

In Schijn was ook ruimte voor luchtige grappen, bijvoorbeeld over Larhzaoui's eerste bezoek aan een homobar. 'Het verhaal is zwaar, maar er moet ook gelachen kunnen worden. Regisseur Floris van Delft, Duyns en ik hebben naar een balans gezocht. Die hebben we gevonden en het werkt gewoon heel goed.'

Larhzaoui is –anno 2018– elf jaar geleden gescheiden van zijn vrouw en heeft zichzelf geaccepteerd. De angst om de liefde van zijn familie te verliezen, is uiteindelijk – ten dele– uitgekomen. Hoe gaan we met mijn homoseksualiteit om was de vraag die hij met Schijn wilde stellen.' In *Shirt uit Fahd!* Krijgt het publiek daarop antwoord.

OVER SHIRT UIT FAHD!

In Shirt uit Fahd! brengt Fahd Larhzaoui met zijn kenmerkende fysieke en gepassioneerde speelstijl opnieuw een opzienbarende solo.

In deze nieuwe voorstelling, is Fahd eerlijk, humoristisch en scherp wanneer hij zijn lot bekijkt. In Shirt uit Fahd! treffen we hem op een kruispunt in zijn bestaan. Hoe ga je om met totale vrijheid, grenzeloosheid? En hoe leef je met een tijdbom in je lijf?

Het leven ligt aan zijn voeten, hij feest en viert het leven, maar in het achterhoofd zeuren oude angsten en een taaie familiekwaa. Don Duyns schrijft het waargebeurde verhaal van self made acteur en theatermaker Fahd Larhzaoui.

OVER DON DUYNS

Oorspronkelijk begon Don Duyns met regisseren om zijn eigen teksten opgevoerd te krijgen. Bij Bellevue/lunchtheater en het Amphitheater (nu Frascati) kreeg hij die kans. Een van de eersten die in zijn werk geloofden was acteur Hans Dagelet, met wie hij o.a. De ziekte die muzak heet en Memories van een zak maakte. Duyns en Dagelet hadden zelfs enige tijd een gezamenlijk gezelschap: Ziesenis o' ltd.

Ook kreeg Don kansen bij tg. Hollandia, van Johan Simons en Paul Koek, wat later fuseerde

met Het Zuidelijk Toneel. Na regie-assistenties heeft Don in het Noordpunt-Zuidpuntproject verschillende regies van eigen stukken gedaan. Zijn regiestijl bestond toen overigens uit mensen op een rij op stoelen of andere zitelementen zetten, zo simpel mogelijk licht (lieft vloerbakken) en een muzikale manier van spreken. Misschien ging het hem toen al om de tekst...

Verder was Don actief bij o.a. Stichting De Kist in Rotterdam (van Ruud Breteler), Huis aan de Werf, het Oerolfestival, Suver Nuver en de Parade. Ook was hij aangesloten bij het regisseurscollectief Growing up in Public, waar hij veel voorstellingen maakte. Inmiddels is Don – sinds geruime tijd – weer freelance werkend en vooral actief als toneelschrijver. Hij schreef voor veel Nederlandse theatergezelschappen zoals, Theater Rast, Ro Theater en ook de tekst van Fahd's voorstelling Schijn was van zijn hand.

Regisseurs krijgen bij Duyns de vrije hand. Veel ligt nog open. De tekst is een aanknopingspunt, het startschot, maar niet de waarheid en al helemaal niet de bedoeling. Tegelijkertijd is er genoeg om voor te kiezen en vorm te geven. Hoe

kan dat? Wat geeft de theatermaker de vrijheid om zelf te stoeien, terwijl niet vanuit niets hoeft

te worden begonnen?

Typisch Duyns?

De structuur van Duyns' teksten is niet aristotelisch. Er is geen vast begin- of eindpunt. De teksten beginnen op een willekeurig moment in de tijd. Het einde is op z'n minst half-open. Vaak spelen de stukken zich wel op één locatie af. Die is niet tot in detail vastgelegd, maar wel globaal gegeven (bijvoorbeeld een zwembad, een recreatiezaal, een discotheek of een kleedkamer). Ook is een licht dwingende chronologie, ontwikkeling en logica zichtbaar. De regisseur is door de losse structuur verplicht een logica aan te brengen, terwijl die zich tegelijkertijd niet teveel opdringt en ruimte laat voor eigen interpretatie en betekenis mogelijkheden.

De taal van Duyns is hedendaags, open, gemakkelijk te begrijpen en direct. Tegelijkertijd klinkt in de tekst gevoel voor poëzie. Bijvoorbeeld: 'Je bent herboren, nu kan het feest beginnen. Niet dus.'

Dit midden geeft de regisseur een fijne vrijheid: de tekst heeft betekenis, maar is niet eenduidig. Je hoeft niet lang te zoeken naar een uitleg, maar je moet wel zoeken naar hoe je jouw interpretatie vormgeeft. De taal wordt als systeem niet betwist, zoals dat bij de absurdisten wel het geval is. De taal is juist waarin veel gebeurt.

De personages zijn niet vergaand ingekleurd.

Je weet niet of een bepaald persoon aardig is, of onsympathiek. Je weet niet wat zijn goede en slechte kanten zijn. Maar als je wil kún je ervoor kiezen om iemand aardig te laten zijn en een hoge of lage status te geven, zonder dat dit vloekt met de tekst. Dit biedt volop mogelijkheden.

Vaak zijn de personages representanten van een groep. Bijvoorbeeld: jongeren, ouderen of stelletjes. Hierbij weet Duyns nauwkeurig de tijdgeest te vangen en woorden te geven aan wat er speelt aan gedachten in bepaalde groepen van de maatschappij. Die herkenning geeft regisseurs een mooie ingang voor betekenisvorming.

OVER HET THEATER- BEZOEK

Waarschijnlijk hebben lang niet alle leerlingen ervaring met het theaterbezoek. En voor wie dat wel heeft is het altijd fijn om te weten wat er als publiek van je wordt verwacht.

We willen je daarom vragen om een aantal zaken met de groep te bespreken zodat iedereen goed voorbereid is en het theaterbezoek een ervaring zal zijn die een blijvende interesse oproept.

THEATERREGELS

- Op tijd aanwezig zijn.
- Mobiele telefoons uit.
- Jassen en tassen niet mee de zaal in en geen petten op in de zaal.
- Zo dicht mogelijk bij het speelvlak gaan zitten.
- Geen luid commentaar en/of gepraat.
- Geen etenswaren, snoep, drinken en kauwgom in de zaal.
- Niet halverwege de voorstelling de zaal verlaten.
- Respect en aandacht voor de voorstelling.
- Applaus graag na afloop van de voorstelling. Jongeren waarderen regels beter wanneer zij die begrijpen. Het kan helpen om uw leerlingen de volgende vragen voor te leggen:
- Wat is het verschil tussen kijken naar een film of kijken naar een theatervoorstelling?
- Welke regels zou jij bedenken voor het publiek?

Al het voorgaande lijkt erg vanzelfsprekend. Toch blijkt dat leerlingen zich vaak onvoldoende realiseren wat het betekent dat acteurs zich 'live' voor hen inspannen.

Dit vraagt om een andere houding van het publiek dan bijvoorbeeld een bioscoopbezoek. Als de voorstelling verstoord wordt, is dit niet alleen storend voor het overige publiek, maar ook voor de acteurs. Dit alles wil uiteraard niet zeggen dat er nooit op een voorstelling gereageerd mag worden! Soms wordt immers bewust de reactie van het publiek uitgelokt.

Natuurlijk kan er gelachen worden, of mogen leerlingen reageren op scènes die expliciet om een reactie vragen. Een voorstelling bezoeken is natuurlijk ook vooral: plezier hebben!

BEGELEIDING

Wij rekenen erop dat de bezoekende school voor voldoende begeleiding van de leerlingen zorgt. Wij denken aan 1 volwassen begeleider per 15 leerlingen. De begeleider is verantwoordelijk voor deze groep leerlingen en zal moeten ingrijpen zodra dat nodig is. Dit is wanneer ander publiek last ondervindt of wanneer de spelers gestoord worden. Als je weet dat er leerlingen zijn die onrust kunnen veroorzaken of een geheugensteuntje nodig hebben, dan verzoeken wij je hen extra te begeleiden en er zelf tussen te gaan zitten.

HET VERHAAL

**Artistiek leider Piet Menu van Het Zuidelijk
Toneel over Fahd:**

“Door een ontmoeting met de ander leer je jezelf kennen, dat is het motto van Het Zuidelijk Toneel. Shirt Uit Fahd! is zo’n indringende ontmoeting. Omdat in Fahd’s Marokkaanse roots en de periode na zijn coming out met Schijn, een universele, moderne en herkenbare worsteling zit met vrijheid en de nood aan roes, rust en rebellie.

CREDITS

SPEL: FAHD LARHZAOUI

TEKST: DON DUYNIS

REGIE: BRAM JANSEN

DECOR: ROBIN VOGEL

ARTISTIEK ADVIES: PIET MENU

PRODUCTIE: ALLES VOOR DE KUNSTEN, HET
ZUIDELIJK TONEEL & LIKEMINDS

OVER DE REGISSEUR

Bram Jansen studeerde in 2012 af als regisseur aan de Toneelacademie Maastricht. Sindsdien werkt hij in verschillende Europese landen aan toneelvoorstellingen en maakte hij uitstapjes in opera en danstheater. Bram werkt de laatste jaren veel met jonge acteurs bij Fabuleus, DOX en diverse toneelopleidingen. Op het Russische Baltic House festival in St. Petersburg won Bram de 'Breakthrough Award' met zijn voorstelling *Over Julie* (2012) gevolgd door de juryprijs 'Oberhausener theaterpreis 2014' voor zijn encenering van de voorstelling *Anatol*; een voorstelling die hij maakte voor Theater Oberhausen. Bram was verder als regisseur betrokken bij onder andere de voorstelling *Who's afraid of Charlie Stevens* van Romana Vrede / Club Gewalt en *Extreem gelijk*, een voorstelling die hij maakte bij Studio 52nd.

OPDRACHTEN

De voorstelling *Shirt* uit *Fahd!* bevat veel actuele thema's zoals religie, acceptatie, vrijheid van meningsuiting, identiteit en cultuur. Wij willen jou en je leerlingen middels onderstaande opdrachten uitnodigen de onderwerpen in een bredere context te plaatsen en gezamenlijk de betekenis en inhoudelijkheid van deze woorden te onderzoeken. Je kunt daarvoor aan de slag met onderstaande opdrachten en kunt er tevens voor kiezen om met de startvragen vervolgens een filosofisch gesprek op gang te brengen.

OPDRACHT 1

WIE BEN JIJ?

In *Shirt* uit *Fahd* worden grote thema's verkent als religie en identiteit maar daarnaast is het vooral een hele persoonlijke voorstelling. *Fahd* staat op een kruispunt in zijn leven en hij neemt ons mee in zijn worstelingen. Hij speelt geen personage, maar toont zichzelf aan het publiek, open en eerlijk. Durven jullie dat ook?

Spel: Iedereen die..

– In een kring op stoelen, degene voor wie de vraag geldt moet opstaan en wisselen van plek. Een stoel wordt van te voren weg gehaald, er blijft dus telkens 1 iemand over tijdens het verplaatsen. Die gene mag in het midden staan

en een vraag bedenken. De vraag begint altijd met 'Iedereen die..' maar het mag geen vraag zijn naar dingen die je kunt zien (Iedereen met een spijkerbroek, etc.). Spoor aan om nieuwsgierig te zijn.

– Daarna neemt de docent het over, stoel gaat weer terug en iedereen mag gaan staan. Wanneer het niet voor je geldt, moet je zitten op je stoel. Begin eerst met een aantal minder intieme vragen, daarna steeds persoonlijker, kwetsbaarder. Bijvoorbeeld:

- Iedereen die wel eens te laat op school komt
- Iedereen die vaak spullen kwijt raakt
- Iedereen die zich wel eens alleen voelt
- Iedereen die school soms moeilijk vindt
- Iedereen die het gevoel heeft soms anders of raar te zijn

Wie ben ik? Ten opzichte van de ander

– Maak 2 rijen tegenover elkaar, degene die tegenover elkaar staan zijn een duo. Telkens moeten zij in hun duo kiezen tussen 2 karaktereigenschappen, die corresponderen met een rij: links of recht. Let op, ze moeten kiezen en het tempo moet er in blijven.

L: grappenmaker	R: serieus
L: onzeker	R: arrogant
L: ijverig	R: lui
L: ijdel	R: slodderos
L: sportief	R: creatief
L: geduldig	R: driftkikker
L: chagrijnig	R: vrolijk
L: eigenzinnig	R: zorgzaam
L: bescheiden	R: wild
L: leider	R: volger

– Nu schuift de gehele rechter rij een plaats op, waardoor ze voor iemand anders komen te staan, dit kun je een aantal keren herhalen.

Onderzoeksvraag: is identiteit een vast staand iets?

- In een kring op stoelen, onderzoek naar identiteit. Vragen zijn er om het thema verder te verkennen, niet om een antwoord te vinden. Leid het gesprek dus vanuit een nieuwsgierige blik en zorg voor een veilige sfeer. Verdieping in de antwoorden kun je halen door te vragen naar argumenten of uitleg.
- Heeft een hond ook een identiteit?
- Wat bepaald meer jouw identiteit, de situatie of jouw karakter?
- Kan een identiteit ook veranderen? Wie heeft er een persoonlijk voorbeeld?
- In de vorige opdracht: bleef je de hele tijd dezelfde karaktereigenschappen hebben of veranderde dat soms? Waardoor kwam dat?

**OPDRACHT 2
DE GRENZEN VAN GRENZELOOSHEID**

Een belangrijk thema in de voorstelling is vrijheid. Fahd stelt zichzelf een aantal vragen, zoals: Hoe ga je om met totale vrijheid, grenzeeloosheid? Waar liggen grenzen als alles

grenzeeloos is?

Regels en beperkingen verzamelen

Klassikaal bespreken, welke regels er voor jou gelden. Welke regels gelden voor iedereen? Gelden er nog andere regels op school of thuis? Welke dingen mag je niet doen, die je wel zou willen?

Schrijfpdracht: Alles mag

Een gedachte experiment: wat als je morgen wakker zou worden en alles mag, er zouden geen regels meer bestaan, wat zou je dan doen?
 – Beschrijf op papier deze dag. Schrijf vanuit de ik persoon en in de tegenwoordige tijd. Begin met ‘Ik wordt wakker..’
 – In duo’s aan elkaar voorlezen, met elkaar verschillen bespreken
 – Een iemand of meerdere laten voordragen. Met de aanwijzing het publiek mee te nemen in hun verhaal zodat die het voor zich gaan zien. Coach op rust, duidelijkheid en inleving.

Extra

We willen je verder nog uitnodigen om een filosofisch gesprek te voeren met je leerlingen en geven daarbij enkele startvragen en tips.

Startvragen

- Je kunt in het leven alles kiezen, zo ook de mensen waarvan je houdt, waar je verliefd op wordt en waartoe jij je aangetrokken voelt.
- Als je geloof jouw voorkeuren niet accepteert dan kun jij geen onderdeel uitmaken van die geloofsgemeenschap.
- Kun je een voorbeeld geven van ongelijkheid tussen mensen en uitleggen wat dit met je deed?

TIPS VOOR HET FILOSOFEREN IN DE KLAS

Filosoferen doe je niet in je eentje, maar in een groep. Als docent doe je zelf niet mee aan het gesprek maar ben je er om het gesprek te leiden.

- Zorg voor een opstelling waarin de leerlingen elkaar kunnen zien.
- Vertel vooraf dat filosoferen met elkaar een bepaald idee of vraag onderzoeken betekent, waarbij je niet op zoek gaat naar een antwoord maar waar je samen dat idee gaat uitpluizen en van meerdere kanten gaat bekijken. Meerdere perspectieven zijn juist heel waardevol, filosoferen doe je daarom niet alleen en je hoeft het dus ook niet met elkaar eens te zijn.
- Dat samen onderzoeken doe je bijvoorbeeld door te luisteren naar de redenen achter een mening, ook als je het er niet mee eens bent. Wie een mening inbrengt, dient bereid te zijn uit te leggen waarom hij/zij dat vindt.
- Niet iedereen hoeft te praten, stil zijn kan betekenen dat er wordt meegedacht.
- Je kunt een bord of een flip-over gebruiken om het gesprek in groffe lijnen bij te houden. Zo kun je zien welke richting het gesprek op gaat en kun je eventueel terug grijpen naar een vorig onderwerp of uitspraak.
- Alleen eigen gedachtes of meningen zijn onderdeel van een filosofisch gesprek. "Mijn vader zegt.." of "van god.." zijn niet relevant omdat die personen niet aanwezig zijn in het gesprek. Je kunt in dat geval doorvragen met "hoe denk jij hier zelf over?"
- Als docent is het belangrijk niet een mening te geven over het onderwerp of gesprek. Laat je leerlingen geloven in het belang van hun eigen onderzoek en meningen. Die zijn interessant en waardevol genoeg. Anders kan er toch een idee van een goed of fout antwoord ontstaan.
- Een provocerende opmerking kun je het beste heel serieus nemen door er op door te vragen

"leg eens uit wat je daar mee bedoelt?" is diegene niet bereid het toe te lichten dan is het niet meer relevant.

- Rond een gesprek altijd af. Dat kan door samen met de groep de lijn van het gesprek na te lopen. Kijk of er misschien conclusies getrokken kunnen worden.

EXTRA INFO

ACHTERGRONDMATERIAAL

[Aflevering Nooit meer slapen — aflevering Fahd - VPRO | 15 juli 2015](#)

[Trailer Schijn](#)

[Achtergronden Don Duyns](#)

[EduDivers - Kenniscentrum voor onderwijs en seksuele diversiteit](#)

MEER INFORMATIE

Irish Kensenhuis — hoofd educatie bij Het Zuidelijk Toneel

irish@hzt.nl

013 33 44 515

www.hzt.nl/educatie